

Slovenščina v naših uradnih.

(Dalje.)

Neka občina na Pohorju na Štajarskem je prosila dotično okrajno sodišče, da bi jej se dopisovalo slovenski in je utemeljila to prošnjo s tem, da občinski predstojnik nemški ne zna in da mora dolgo pot narediti, naj si da raztolmačiti nemški dopis. Sodišče je na to odgovorilo, da take želje občine zanj ne morejo biti merodajne. Ko torej na neki dopis sodišča občina ni hitro odgovorila, pritožilo se je sodišče na okrajno glavarstvo in to je odredilo naglo rešitev pod globo 20 gld. (Čujte! čujte! na desni) — to je marljivost, kakor se na korist slovenskemu jeziku pri političnih gosposkah ne nahaja.

Mi pripoznavamo odkrito, da justična uprava skrbi, da bi te in druge neprilike v pravosodju odpravila in pozdravljam, kakor korak na boljše, da so nedavno izšle slovenske tiskovine za sodno postopanje. Jaz bi le pridedal prošnjo, da bi se justična uprava tudi potegnila za te tiskovine; ona pa bode prišla na ono mržnjo gledé teh tiskovin, katero nahaja korak za korakom sploh proti slovenskemu uradovanju. Ona bode celo na nekem mestu, od koder bi se bilo tega najmanj nadejati, našla neko obotavljanje z naročenjem teh tiskovin in s tem jih v porabo vzeti.

Ker je tudi državni zaklad s tem v zvezi — državna tiskarna je s tiskovinami nekoliko stroškov imela — naj bode to še bolj visoki vladi v spodbudo, da si za tiskovine kaj prizadeva. Jaz bi rad še neko nedostatnost tukaj omenil, katera celo najbolj sposobne in voljne sodnike zadržuje v slovenskem uradovanju.

Če kljubu mnogim zaprekam vendar slovenske razsodbe pridejo na nadsodišče, to razsodi nemški in pošlje razsodbo prvi instanci, da jo ta izda v obeh jezicih. Pred vsem bi se lahko vprašalo, zakaj tudi nemški, ko se že naprej vé, da so stranke zadovoljne s samo slovensko razsodbo. Toda to je stvar manje važnosti, ker težava, ki nastane, zadene le diurnista, ki ima razsodbo prepisati. Drugače je s slovensko prestavo, — ta zadene sodnika in če se pomisli, da so razsodbe višjih instanc večkrat obširne in težavne, tedaj je to neopravičeno obremenjenje sodnika prve instance.

Treba je velike trdnosti v prepričanju, če se kdo temu delu rad podvrže, s časom se ga pa marsikdo naveliča in razsodi nemški, da mu ni treba občutiti tega, kakor nekako kazen za to, da je slovenski razsodil. (Prav res! na desni.)

Če pri nadsodišču ni mogoče slovenski razsojati, — tega ne bodem preiskaval, — naj se prestava oskrbi po lastnih organih in naj se izda v obliki odpravka v zmislu § 211 sodn. instrukcij, podpisana od predsednika nadsodišča

in predstojnika ekspedita. Taka prestava in tak odpravek je postaven, vsako drugo postopanje pa je nepostavno.

Čutim se dolžnega, da govorim tudi o sodnih razmerah naše sosedne dežele Koroške, kajti te so tako posebne in za naše sorojake tako žalostne, da se morajo razpravljati tu pri posvetovanju justičnega proračuna. Vse neprilichnosti, o katerih sem tožil pri drugih deželah, nahajajo se na Koroškem v izvanredno večji meri. Na Koroškem se ne godi, da bi se, če tudi le izjemno, pri sodiščih pisalo slovenski, čeprav je tretjina prebivalstva slovenska. Da, na Koroške se celo redko prigodi, da bi sodnik s slovensko stranko govoril. Sodnik govori na Koroškem s slovenskimi strankami po sredovalcih, (Čujte! čujte! na desni). Kakšne baže so ti ljudje, dovolim si pozneje z nekotlikimi besedami navesti.

Po šolskih razmerah se je na Koroškem skrbelo za to, da je tamošnji domači sodniški stan slovenščine popolnoma nevešč (Čujte! čujte! na desni) — znano je, da smo resolucijo vzprijeli, da bi se na srednjih šolah koroških slovenščina vsaj obligatno učila, seveda samo za Slovence, — Nemcem nečemo nič usiljevati, — in vendar oskrbuje ta in taki sodniški stan sodne opravke tudi v slovenskih krajih na Koroškem.

Naj bo terorizem Rusov proti Poljakom na ruskem Poljskem hud, in še hujši na popolno iztrebljenje terorizem Nemcev proti Poljakom na pruskem Poljskem, — vendar si mislim, da celo ondi govori domači sodnik z domačim ljudstvom v njegovem jeziku, to se pa ne nahaja na Koroškem proti Slovincem, kateri imajo vse polno ustavnih pravic in jezikovno ravnopravnost! (Čujte! čujte! na desni). Da se prikrijejo te razmere, se trdi, da nenemško prebivalstvo na Koroškem niso Slovenci, — ali, ker se to vendar ne da tajiti, zgodovina statistika in vse drugo to dokazuje, — se trdi, da njihov jezik ni pravi slovenski.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Sušenje sadja.

Veliko sicer letos ni sadja, a kolikor ga je, to je treba, da se obrne dobro, tako, da nese gospodarju, kolikor je sploh mogoče, dobička. Pri nas radi suše sadje nekaj za domačo rabo, nekaj pa tudi za prodajo. Odveč torej ne bode, ako spregovorimo na tem mestu nekaj besedi o sušenju sadja.

Kar se tedaj odloči sadja za sušenje, to je v prvi vrsti potrebno, da je zrelo. Nezrelo, skrivijeno, zaostalo sadje ni za to, da ga denemo v sušilnico, izlasti takrat, ako čemo po-

staviti tako sadje na prodajo. Ali tudi tako sadje, ki je preveč zrelo ter je že testeno postalo, ni za sušenje.

Sadje, ki se odloči za sušenje, mora biti snažno in je torej sadje poprej osnažiti, kakor pride v sušilnico. To pa se stori tako, da ga prej umiješ, na solcu ali če ni drugače, tudi v senci posušiš, potem ga še le olupiš ter ga spraviš v sušilnico. Tudi v tem, ko se sadje lupi in reže, treba je velike snage, celo nože bode treba večkrat obrisati ali pa izprati, sicer ti dobi sadje okus, ki ne godi jeziku ali pa se ti kvari.

Jabelka se lupijo, koščičje se izpravi, sicer niso potlej, kedar so posušena, za rabo, ker se ne kuhajo dobro. Nekaj vrst jabelk pa v tem vendar-le izvzememo, tako zorno jabelko, flenško in zimsko golobje jabelko.

Nekaterih jabelk, posebno, ki so dobra, teh ni treba rezati, njim zadostuje, če se odpravi koščičje in se olupijo. Večja jabelka pa je treba razrezati v dve ali tri režlje, to pa poprek, čez celi sad, kajti s tem se dobodo lepi krogi. Za domačo rabo pa se lahko tudi v 5 do 6 režljev razkrojé in še le za tem se popravi koščičje.

Opomenimo v tem še to, da sladka jabelka niso prav za sušenje, pa tudi preveč kisela ne. Ona ne, ker se ne kuhajo dobro, ta pa ne, ker se ne okusijo prijetno, da si so sicer lepe oblike. Samo jabelka, ki so, kar se tiče slaje, srednja, ne prekisla in ne presladka, kažejo najbolj za sušenje, n. pr. renjete, zimska zlata parmena itd.

Hrušek ni treba ne lupiti ne koščice odpravljati, iz ene strani je koščičje namreč zavito v kožo, iz druge pa se kuha lupina prav dobro in povžije se brez vsega lahko.

Niso pa vse hruške enake za sušenje. Tako n. pr. je jesenska maslenovka, ako se posuši, prav dobra, toda okusi se manj krepko in torej tudi ne plačuje tako, kakor druge vrste, ki so sicer bolj trpke, pa še vendar-le dovolj sladke, n. pr. rimska žmalčica ali pa tudi dolgavica.

Ali tudi tacih hrušek ni zavreči pri sušenju, ki so blizu že lesnjače, samo, da ne kaže teh poprej déti na sušilnico, kakor če so postale že testene. Režlji tacih hrušek pa so potlej prav dobri in človeku so ljubši mimo mnogih drugih, plemenitih hrušek.

Slive se dajo na sušilnico še le tačas, kedar so na drevesih lepo dozorele, to je, kedar so na kraju že grbe dobile. Isto tako so tudi višnje takrat najboljše za sušenje. S tem pa se doseže še to, da je vse sadje, ki je črvivo ali kje kako drugače nezdravo, že odpadlo. V tem torej ni več treba mudnega prebiranja, kajti če je še kaj črvivo, vidi se sedaj v prvem pogledu.

Črešnje, višnje in slive pa tudi obrneš navzgor, kedar jih spravljaš na sušilnico, to je

konci, na katerih so visele, gledajo k višku. V obče pa opomenimo, da se napravi le ena vrsta sadja, kedar se deva na sušilnico, tedaj ne ena na drugo, ampak le druga poleg druge leži hruška ali jabelko, ali kar je že koli.

Tisto sadje, ki ima koščice, suši se najle počasi; tako se zadelajo konci in sok ne izteče. Kedar je to sadje že nekam poparjeno, lahko dobiš z malim pritiskom koščice iz sadov, tako pa doboš tudi izvrstno sušeno sadje.

Glavna reč je potlej še to, da se po sušenju, sadje lepo vsuši na zraku. Tudi pozneje je še na to sadje gledati, ako nočemo, da se nam skazi.

Sejmovi. Dne 21. avgusta pri M. D. v Puščavi, pri sv. Juriju na Pesnici, v Žitalah, v Kostrivnici in na Pilštanju. Dne 24. avg. v Arvežu, v Cmureku, pri sv. Duhu na Ščavnici, v Središču, v Rogacu, na Laškem, v Velenju in v Slov. Bistrici.

Dopisi.

Iz Ptujja. (Slovensko uradovanje.) Ptujski nasprotniki našega naroda zoperstavljajo se z vsemi silami slovenskemu uradovanju, ker nočejo priznavati, da je ptujski okraj slovensk. Po nemškutarških kancelijah pravijo, da slovenske pisave nikdo ne razume, ter nima nikake veljave. Tako lisjaško postopanje od teh ljudi, ki od Slovencev živijo, ni pametno. Slovenci bomo ljudi take baže začeli čez ramo gledati in jih z mirom pustili na potih, katere hodijo. Kakor je vsakemu znano, nam ti lisjaki, tudi nemških pisem zastoj ne delajo in ker je tako, bomo se do takih poštenjakov obrnili, ki so pripravi našim zahtevam gledé slovenskega uradovanja ustreči. Mesto rajnega notarja Rodoschegga nameščen je za notarja v Ptuj sedaj gospod Ožgan. Ta mož je skozi in skozi poštena duša; nekateremu naših kmetov napravil je uže v tej kratki dobi slovenska pisma in vsled tega brnijo zoper njega ptujski nemčurji, kakor sršeni in ose. Mi smo tega prepričanja, da je ravno on nam Slovincem pravičen, katerega nemčurji črtijo in da se smemo vsled tega mi takega gospoda vselej držati. Notarja Ožgana v Ptujju moramo tedaj slovenskim strankam priporočati. F. L.

Od sv. Jurija na Ščavnici. (Svečanost sedemdesetletnice D. Trstenjaka. — Bralno društvo.) Dne 31. julija t. l. vršila se je v g. Vaupotičevi gostilni svečanost našega ljubljenelega rojaka g. župnika D. Trstenjaka. Že v soboto večer so dovolili naš g. dekan, da se klenka in strelja na čast našega zasluženega rojaka. Jurjevški dečki naredili so nam ognje ali krese, naša dekleta so nam naplela mnogo vencev, s katerimi se je okinčal